

Кафедра соціальної медицини,
та організації охорони здоров'я

Методична розробка для лікарів-інтернів зі спеціальності
« Офтальмологія»

ТЕМА: **Організація офтальмологічної допомоги на
Україні. Організація охорони зору дітей. Питання
етики та деонтології в професійній діяльності лікаря-
офтальмолога.**

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ: навчальна кімната кафедри №8

КІЛЬКІСТЬ ГОДИН: 7 годин

Навчальні цілі заняття:

ЗНАТИ:

- Основи законодавства по охороні здоров'я та основні директивні документи ,що визначають діяльність установ і закладів охорони здоров'я;
- загальні питання організації на Україні офтальмологічної допомоги дорослим та дітям;
- організація роботи швидкої медичної допомоги дорослому та дитячому населенню;
- організація медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовим ушкодженням;
- принципи диспансеризації,профілактики захворювань,медичної статистики;форми та методи санітарної освіти.

ВМІТИ:

- оформлювати медичну документацію, передбачену законодавством охорони здоров'я;
- володіти принципами постановки діагнозу основних захворювань відповідно до сучасних класифікацій;
- проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення;
- проводити диспансеризацію та оцінити її ефективність.

Зміст

теми заняття

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

14.05.2013 № 372

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 червня 2013 р.
за № 1051/23583

Про систему офтальмологічної допомоги населенню України

Відповідно до статей 8, 33 Основ законодавства України про охорону здоров'я та з метою розвитку і вдосконалення організації офтальмологічної допомоги населенню, попередження сліпоти та інвалідності, забезпечення функціонування мережі офтальмологічних стаціонарних та амбулаторних підрозділів як єдиної системи, що поєднана інформаційним, методичним, лікувально-діагностичним забезпеченням у наданні спеціалізованої медичної допомоги населенню України при захворюваннях та травмах органа зору, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити:

1.1. Положення про систему офтальмологічної допомоги в Україні, що додається (далі - Положення).

1.2. Положення про амбулаторне консультативне офтальмологічне відділення, що додається.

1.3. Порядок організації очнопротезної медичної допомоги, що додається.

2. Директору Департаменту реформ та розвитку медичної допомоги Міністерства охорони здоров'я України Хобзею М.К. у встановленому законодавством порядку забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28 грудня 1992 року № 196 «Про організацію і удосконалення офтальмологічної допомоги населенню України».

4. Міністерству охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій:

4.1. Забезпечити неухильне виконання наказу.

4.2. Виділити за необхідності додаткові посади лікарів-офтальмологів та молодших спеціалістів з медичною освітою для організації кабінетів, відділень, центрів лазерних методів лікування в міських, обласних лікарнях, ендокринологічних диспансерах.

4.3. Забезпечити організацію кабінетів оптометрії у відділеннях районних, міських, обласних закладів охорони здоров'я з розрахунку один кабінет на 25 тисяч населення та організувати їх роботу відповідно до Положення.

- 4.4. Забезпечити необхідний сучасний рівень надання офтальмологічної допомоги у спеціалізованих закладах охорони здоров'я, що надають допомогу офтальмологічним хворим.
5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра О. Толстанова.
6. Цей наказ набирає чинності з дня офіційного опублікування.

Міністр

Р. Богатирьова

ПОГОДЖЕНО:

Президент Національної академії
медичних наук України академік

А.М. Сердюк

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України
14.05.2013 № 372

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 червня 2013 р.
за № 1051/23583

ПОЛОЖЕННЯ

про систему офтальмологічної допомоги в Україні

I. Загальні положення

1.1. Система офтальмологічної допомоги (далі - система) передбачає регламентацію механізму взаємодії рівнів надання офтальмологічної допомоги населенню України (далі - допомога).

1.2. Система діє з метою реалізації державної політики щодо забезпечення закладами охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, своєчасної та якісної допомоги хворим із захворюваннями, травмами, опіками ока чи орбіти, порушеннями рефракції ока.

1.3. Діяльність системи передбачає використання новітніх стандартизованих медичних технологій, оптимізацію структури підрозділів закладів охорони здоров'я державної та комунальної форм власності на підставі єдиних науково обґрунтованих організаційних принципів та міжнародних стандартів надання допомоги з відповідним кадровим, матеріально-технічним забезпеченням, професійною підготовкою медичних працівників з питань її надання.

1.4. У цьому Положенні термін вживається в такому значенні:

офтальмологічна допомога - це комплекс заходів для забезпечення своєчасної та якісної медичної допомоги кожній особі, яка має захворювання, травму, опік ока чи орбіти, порушення зору, загрозу втрати зору внаслідок загальних захворювань судинного, ендокринного, неврологічного ґенезу, з використанням новітніх стандартизованих медичних технологій для лікування цих порушень, що застосовуються в мережі закладів охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, які утворені на основі єдиних науково обґрунтованих організаційних принципів та міжнародних стандартів надання офтальмологічної допомоги з відповідним матеріально-технічним забезпеченням, професійною підготовкою медичних працівників.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються в значеннях, наведених в Основах законодавства України про охорону здоров'я та інших нормативно-правових актах Міністерства охорони здоров'я України.

II. Завдання та принципи системи

2.1. Система офтальмологічної допомоги за обсягом та напрямком діяльності поділяється на дві ланки:

офтальмологічна допомога (види медичної допомоги з профілактики, діагностики та лікування захворювань органа зору, невідкладної допомоги, лікування і медичної реабілітації при травмах та опіках ока і орбіти. Медичну допомогу надає лікар-офтальмолог з вищою медичною освітою та відповідною фаховою підготовкою);

оптометрична допомога (види медичної допомоги із забезпечення повноцінної корекції аномалій рефракції ока окулярами та контактними лінзами. Медичну допомогу надає фахівець-оптометрист).

2.2. Завданнями системи офтальмологічної допомоги є:

1) надання медичної допомоги хворим із захворюваннями та травмами органа зору в амбулаторних умовах та в стаціонарі в обсязі, передбаченому клінічними протоколами, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15 березня 2007 року № 117 «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Офтальмологія», та клінічним протоколом первинної медичної допомоги «Глаукома первинна відкритокутова», затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23 листопада 2011 року № 816;

2) оптимальне використання матеріальних та кадрових ресурсів системи;

3) забезпечення ефективного використання діагностичного та лікувального обладнання;

4) ефективне використання офтальмологічних стаціонарів, забезпечення їх діяльності з відповідною хірургічною активністю:

понад 25 % у стаціонарах районних лікарень;

понад 45 % у стаціонарах міських лікарень;

понад 55 % у стаціонарах обласних та спеціалізованих офтальмологічних лікарень;

понад 65 % у стаціонарах регіональних центрів мікрохірургії ока;

5) забезпечення високої якості та високого технологічного рівня хірургічних втручань з використанням сучасних медичних технологій з метою зниження показників інвалідності та сліпоти;

6) запровадження та використання сучасних методик внутрішньоочного вітреоретинального медикаментозного лікування з дотриманням вимог, наведених у додатку 1 до цього Положення;

7) забезпечення функціонування амбулаторних офтальмологічних підрозділів всіх рівнів надання медичної допомоги в обсязі, наведеному в додатку 2 до цього Положення;

8) завершення організації та забезпечення функціонування консультативних офтальмологічних відділень відповідно до Положення про амбулаторне консультативне офтальмологічне відділення, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 травня 2013 року № 372;

9) створення мережі кабінетів та центрів надання офтальмологічної допомоги з використанням лазерного обладнання та забезпечення їх діяльності відповідно до обсягу роботи та навантаження персоналу офтальмологічних кабінетів лазерних методів лікування, наведених у додатку 3 до цього Положення;

10) забезпечення пацієнтів очними протезами відповідно до Указу Президента України від 2 березня 2009 року № 113 «Про першочергові заходи щодо поліпшення становища осіб з вадами зору», постанови Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2009 року № 1301 «Про затвердження Порядку забезпечення інвалідів і дітей-інвалідів технічними та іншими засобами», наказу Міністерства охорони здоров'я України від 12 лютого 2013 року № 109 «Про затвердження форм первинної облікової документації та звітності з питань забезпечення інвалідів і дітей-інвалідів технічними та іншими засобами та інструкцій щодо їх заповнення», зареєстрованого Міністерством юстиції України 18 квітня 2013 року за № 642/23174, та Порядку організації очнопротезної медичної допомоги, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 травня 2013 року № 372;

11) забезпечення відповідного рівня первинної медичної допомоги хворим із захворюваннями очей та порушеннями зору шляхом запровадження долікарського офтальмологічного скринінгу в обсязі, наведеному у додатку 4 до цього Положення;

12) забезпечення цілодобової невідкладної допомоги при травмах, опіках ока та гострих проявах окремих захворювань на всіх рівнях медичної допомоги за обсягом, наведеним у додатку 5 до цього Положення;

13) розробка та проведення заходів з питань профілактики, діагностики та лікування хворих на всіх рівнях медичної допомоги;

14) виявлення, діагностика порушень зору та забезпечення повноцінної корекції з метою збереження працездатності та високої якості життя пацієнтів;

15) запровадження та використання сучасних методів діагностики і корекції зору;

16) своєчасне забезпечення пацієнтів сучасними, сертифікованими якісними засобами корекції зору та предметами догляду за ними;

17) постійний контроль ефективності та безпечності використання засобів корекції зору, своєчасне виявлення ускладнень та направлення хворих за медичною допомогою до закладів охорони здоров'я відповідного рівня медичної допомоги;

18) розробка пріоритетних напрямів розвитку системи, що передбачають проведення заходів з попередження і виявлення офтальмологічної патології, зменшення рівня ускладнень, інвалідності та сліпоти, визначення проблемних питань надання допомоги та шляхів їх вирішення;

19) організація проведення наукових досліджень з актуальних питань профілактики, діагностики та лікування захворювань ока та порушень зору;

20) моніторинг, узагальнення та аналіз інформації щодо надання медичної офтальмологічної допомоги;

21) участь в організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації лікарів-офтальмологів та лікарів суміжних спеціальностей з питань профілактики, діагностики та лікування захворювань ока;

22) участь в організації та удосконаленні підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації медичних фахівців-оптометристів;

23) розробка та впровадження новітніх форм та методів профілактики, діагностики та лікування захворювань ока;

24) організаційно-методичне керівництво та координація діяльності закладів охорони здоров'я державної і комунальної форм власності та наукових установ з питань надання офтальмологічної допомоги;

25) розробка та контроль за реалізацією заходів, спрямованих на зниження захворюваності, інвалідності та сліпоти населення внаслідок хвороб органа зору;

26) забезпечення інформованості населення щодо заходів профілактики захворювань ока та порушень зору, попередження офтальмологічних ускладнень загальносоматичних захворювань.

2.3. Принципами системи є:

доступність допомоги;

безоплатність допомоги;

своєчасність допомоги;

забезпечення первинної та вторинної профілактики інвалідності по зору;

єдність методологічних підходів освіти та практики при наданні допомоги;

динамічність розвитку системи і удосконалення надання допомоги.

III. Складові компоненти системи

3.1. Для виконання функціональних завдань система складається з таких компонентів:

1) на третьому рівні медичної допомоги офтальмологічні заклади:

висококваліфікованого рівня - Державна установа Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. акад. В.П. Філатова НАМН України, клініки медичних вищих навчальних закладів, спеціалізовані офтальмологічні лікарні (м. Київ, м. Харків, м. Дніпропетровськ, м. Одеса, м. Миколаїв), їх амбулаторні та стаціонарні підрозділи;

кваліфікованого рівня - регіональні центри мікрохірургії ока, офтальмологічні стаціонари обласних лікарень, регіональні цілодобові центри невідкладної офтальмологічної допомоги, консультативні офтальмологічні відділення обласних консультативних поліклінік, центри лазерних методів лікування, кабінети лікування хворих на глаукому;

2) на другому рівні медичної допомоги:

стаціонари та амбулаторні підрозділи міських, районних лікарень;

3) на рівні первинної медико-санітарної допомоги:

долікарські кабінети міських, районних лікарень, амбулаторії сімейної медицини, фельдшерсько-акушерські пункти, де запроваджується долікарський офтальмологічний скринінг.

3.2. Контроль за діяльністю системи здійснює центральний орган виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.

3.3. Управління системою полягає в підпорядкуванні та підзвітності нижчого компонента системи вищому, а також створенні наскрізного контролю за виконанням відповідних клінічних протоколів, настанов та стандартів надання допомоги, затверджених Міністерством охорони здоров'я України.

**Директор Департаменту
реформ та розвитку
медичної допомоги**

М. Хобзей

Тестові питання:

1.Охарактеризуйте Медичну карту амбулаторного хворого (Ф.№ 025/0)- як обліковий медичний документ?

- A) медичний документ суворої звітності;**
- B) основний первинний обліковий медичний документ амбулаторно-поліклінічного закладу;**
- C) основний первинний медичний документ приймального відділення стаціонару лікарні.**

2.Які форми проведення гігієнічного виховання серед населення вносяться записи до Журналу обліку роботи з гігієнічного виховання населення (ф.№038/0)?

- A) лекції;**
- B) телепередачі;**
- C) семінари;**
- D) практичні заняття;**
- E) цикли занять;**
- F) фотосесії;**
- G) експонування виставок тощо;**
- H) шоу-передачі;**
- J) санітарно-освітні заходи.**

3.На яку категорію населення заповнюється «Статистичний талон для реєстрації заключних (уточнених) діагнозів (ф.№025-2/0)?

- A) дорослих і дітей;**
- B) осіб чоловічої та жіночої статті;**
- C) того, хто помер;**
- D) плодів вагітних жінок.**

4. В яких медичних закладах ведеться на кожного хворого Медична картка стаціонарного хворого (ф.№003/0)?

- A) у лікарнях усіх типів;
- B) стаціонарних диспансерів ;
- C) клініках ВНЗів та НДІ;
- D) санаторіях;
- E) поліклініках;
- F) амбулаторіях сімейної медицини;
- G) станціях швидкої та невідкладної медичної допомоги.

5. Ким з медичних працівників заповнюється паспортна частина Статистичної картки хворого ,який вибув зі стаціонару (ф.№066/0) (пункти 1-13,пункт 21)?

- A) лікарем стаціонарного відділення лікарні;
- B) медичною сестрою приймального відділення лікарні;
- C) лікарем-патолого-анатомом;
- D) лікарем станції швидкої та невідкладної медичної допомоги.

6. За рахунок яких коштів формується грошовий фонд у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності?

- A) страхових внесків роботодавців;
- B) страхових внесків застрахованих осіб;
- C) відрахувань від пенсій;
- D) бюджетних та інших джерел , передбачених законом

Використана література:

1. Конституція України Верховна Рада України
;Конституція,Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР-редакція від
30.09.2016
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я
Верховна Рада України;Закон від 19.11.1992 №2801-XII
3. Накази МОЗ України (Офіційний сайт МОЗ України
www.moz.gov.ua)
4. Соціальна Медицина та організація охорони здоров'я / Під
заг.ред. Ю.В.Вороненка,В.Ф.Москаленка.-Тернопіль:Укркнига
2000.

Автор:ст.викладач Черешнюк Г.С.

Затверджено на засіданні кафедри

«30» 08 2018 р.

Протокол № 2

Зав.кафедри соціальної медицини,
економіки та організації охорони здоров'я

проф.О.М.Очередько